

Vattenskydd – konflikthärd eller gemensamt projekt

Dricksvatten är vårt viktigaste livsmedel och vi är alla överens om att dricksvattnet behöver värnas. Trots detta fungerar vattenskyddsarbetet ofta dåligt. Få av de större dricksvattentäkterna har fått nya skyddsföreskrifter och vi klarar inte miljömålen. LRF efterlyser nya arbetssätt och ökad samverkan.

De kommunala vattenskyddsprocesserna är i många fall onödigt konfliktfyllda och förslagen framstår ofta som schablonmässiga och omotiverade för markägarna. De ekonomiska konsekvenserna kan också vara stora. Vattenskyddet upplevs därför ofta som ett hot.

En viktig orsak till problemen är myndigheternas schabloniserade synsätt med en och samma mall för olika vatten över hela landet oavsett hur de faktiska förhållandena ser ut.

Vi menar att vattentillgångarna kan skyddas bättre genom att involvera markägarna mer och anpassa skyddet efter de lokala förhållandena och behoven. Detta gör man bäst genom samarbete och avtalslösningar. Frivilliga avtal används i många andra länder.

LRF önskar att fler kommuner vågar vara konstruktiva och pröva nya modeller för vattenskyddet. Vi är intresserade av samverkanslösningar och avtalsmodeller och inbjuder alla intresserade kommuner att ta kontakt med oss.

Positivt samarbete

I Linköping har vattenverket och lantbrukarna träffat ett frivilligt avtal som löper parallellt med ett mer traditionellt vattenskyddsbeslut och på så sätt hittat en mer långsiktig lösning för att skydda kommunens största vattentäkt.

Erfarenheterna är goda från båda sidor. Bengt Waldebring, LRF:s regionchef i Sörmland och Östergötland, tog initiativet. En arbetsgrupp bildades med representanter från Tekniska Ver-

ken, markägarna, länsstyrelsen och miljökontoren i Linköping och Motala. Diskussionerna ledde till ett avtal mellan markägarna och Tekniska Verken där den primära zonen minskades till 50 meter runt sjön.

– Det unika är att vi inte slutar prata med varandra efter att vattenskyddsområdet är fastställt, säger Bo Göran Lindqvist, projektledare på Tekniska Verken i Linköping.

Erfarenheter från andra länder

Många länder i Europa har problem med för höga halter av nitrat och ke-

miska växtskyddsmedel i dricksvatten. Vid Sveriges lantbruksuniversitet, SLU, har man studerat hur fem länder hanterar skyddet av dricksvatten.

I Tyskland finns många exempel på samverkan mellan vattenverk och lantbrukare. I vissa delstater kan privata konsumenter få betala en högre vattenavgift för att finansiera förebyggande åtgärder inom t.ex. jordbruket. I Tyskland och Finland har frivilliga metoder och samarbeten fungerat bättre än lagstiftade vattenskyddsområden.

I Storbritannien finns särskilda miljöstödd för odling i vattenskyddsområde. I Danmark ska åtgärder i första hand utföras genom frivilliga avtal mellan lantbrukare och täktinnehavare. Generellt är s.k. cooperative agreements vanligare i de studerade länderna än i Sverige.

Framgångsfaktorer för effektivt vattenskyddsarbete

- Tidig och öppen dialog.
- Lokalt anpassade lösningar.
- Skyddet utgår från de problem och risker som faktiskt finns.
- Skälighetsavvägningar och riskbedömningar baseras på fakta och modern kunskap.
- Förståelse för att vattenskyddet innebär en intressekonflikt.
- Ersättningsfrågan diskuteras.

Riktade råd om vattenskydd

Vattenvårdskampanjen Greppa Näringen har gjort 30 000 besök hos lantbrukare och diskuterat åtgärder för renare vatten. Nu finns ett särskilt rådgivningspaket, just för kommunala dricksvattentäkter. Lantbrukare erbjuds individuell rådgivning som minskar riskerna för att kemiska växtskyddsmedel hamnar i vattenmiljön. Liknande pilotprojekt har visat att just rådgivning och utbildning gett mycket goda resultat. Läs mer på www.greppa.nu.

LANTBRUKARNAS
RIKSFÖRBUND